

Седма Азиатско-Тихоокеанска олимпиада по лингвистика

20 април – 4 май 2025 година

Задачи

- Слушайте внимателно квесторите и следвайте указанията им.
- Състезанието продължава 5 часа. Темата се състои от 5 задачи, разположени на 7 страници. Може да решавате задачите в произволен ред.
- По време на състезанието не е разрешено използването на електронни устройства, ръкописни или печатни материали, както и на други външни източници на информация.
- Ако имате въпрос по някоя задача, вдигнете ръка и го задайте на някой от квесторите. Квесторът ще се обърне към журито, преди да отговори.
- Правила за оформяне на решенията:
 - Не преписвайте условията на задачите.
 - Не пишете на един лист по повече от една задача.
 - Използвайте само едната страна на всеки лист за белова.
 - На всеки лист запишете името си, номера на задачата и поредния номер на листа в решението на съответната задача, напр.:

Име	...
Задача №	5
Страница №	1 / 3

Име	...
Задача №	5
Страница №	2 / 3

Име	...
Задача №	5
Страница №	3 / 3

което означава съответно първи, втори и трети лист от общо три за петата задача.

Иначе работата Ви може да не бъде оценена по достойнство.

- Ако не е казано друго, опишете закономерностите и правилата, които сте забелязали в данните. В противен случай Вашето решение няма да получи пълен брой точки.

Задачите от състезанието трябва да бъдат пазени в тайна, докато бъдат публикувани на официалния сайт на АТОЛ: <https://aplo.asia>. Не обсъждайте и не разгласявайте задачите онлайн преди публикуването им.

Задачи

Задача 1 (20 точки). Дадени са думи на мисантлански тотонакски и българските им преводи. Ударената сричка се бележи с ударение (´), напр. *a* → *á*, *i* → *í*.

číwiš	камък	qɔʔayá:t	оплевен
kə:kčj:n	джентълмен	səpáp	топъл
kiʔɕy:ksyá:n	аз те целувам	smaháʔ	пор
kúčiʔ	нож	šnéχlah	той отслабна
li:wátat	храна	stáχnɛ	зелен
ʔtɔqɔʔ	ти (го) разбъркваши	štini:tá:	грозен
ʔukúk	дупка, празнина	štɔqɔ	ти (го) заши
múkskut	огън	táku	жена
pá:kiš	говеждо	tapahánu:t	ти премина
pá:ʔkə	комал	waní	той (му) (го) казва
pa:pɔhɔɕún	широк	wɪstá:	ти (го) продаваш
pu:laqsɔχ	тамал със сол	ʔiktačɔqɔ	аз оставам
qɛ:ʔtún	самогон	ʔiqatə:yə:wá	аз (го) вярвам

Поставете ударенията в следващите думи на мисантлански тотонакски:

1. čj:ňju	много	7. maqʔti:ʔ	той (го) взе (от него)
2. čuču	той (го) препича	8. paqəɕanqə:	ти (го) губиш
3. əaməχ	белег	9. siksi	сладък
4. əjyə	ти се засмя	10. skitini:t	червен акар
5. ʔkukɔhɔʔ	то изгоря цялото	11. špa:pi:nan	той пръска
6. ma:kiɕis	пет	12. šyə:hkuš	царевична свила

⚠ Мисантланският тотонакски е част от тотонакското семейство. Говори се от няколкостотин души в Централно Мексико.

č ≈ ч, j ≈ дж, ə = ъ, š ≈ ш, ŋ = нь в думата *каньон*, y = ѱ в думата *йод*, χ се произнася като х, но с отдръпнат назад корен на езика. ʔ е съскав звук, който се артикулира без вибрация на гласните струни, подобно на с и ш, но с език, позициониран като за l. q и n се произнасят съответно като к и н в *гонг*, но с език по-назад в устата. ʔ е т.нар. гърлен взрив (кратката пауза в средата на ʔ-ʔ).

ə = ъ. ɔ и ɛ се произнасят съответно като о и е, но с по-широко отворена уста. Тилда (~) под гласна бележи скърцащо произношение. Знакът : след гласна бележи дължина.

Комал е вид тиган за пържене. *Тамал със сол* е вид ястие. *Самогон* е вид алкохол. *Червен акар* е вид паякообразно (кърлеж).

— Тамела Крацан

Задачи

Задача 2 (20 точки). Дадени са изрази на либерийския диалект на езика лоба и българските им преводи:

ga yila	наше куче	nà baka	мой урок	daala	домат
kilikamai	тази краставица	ta woli	тяхна коза	ga laala	наш домат
nà bulu	мой хляб	dɔwɔi	този пазар	tɔwɔ	фасул
nà koya	моя маймуна	ta βeɛ	тяхна къща	pelei	този път
ta woya	тяхна маймуна	dosoi	този ловец	ta yilikama	тяхна краставица
nà peɛ	моя къща	ta loso	техен ловец	ga wulu	[наше дърво наш хляб

(a) Преведете на български по всички възможни начини:

1. ta lɔwɔ 2. ga βaka 3. boli 4. nà gulu

* * *

Дадени са и изречения на либерийския диалект на езика лоба и българските им преводи:

gà gutuzu	Аз го скъсявам.	gilai ya βalazu	Това куче расте.
tɔ kàzu	То ме вижда.	ta βele βaβe	Техният път е добър.
ta tɔlizu	Те ме викат.	nà pupu ya lezu	Моята мравка се катери.
te βalaβe	Те са големи.	gà bolii lulizu	Аз викам тази коза.
tɔ te lezu	То ги вдига.	gà nà kɔvi lazu	Аз полагам своите дърва за огрев.
ge wutuβe	Ние сме ниски.	ta lazu	Те лягат.
biiβe	То е тежко.	tavei ya paazu	Тази лула го убива.
tɔ dazu	То го полага.	koyai ya gutuzu	Тази маймуна го скъсява.

(b) Преведете на български:

5. paβe
6. gà balazu
7. ga ga lave yazu
8. ta ta yila βaazu

(c) Преведете на лоба:

9. Аз съм голям.
10. Те ме полагат.
11. Ние сме тежки.
12. Нашата мравка ляга.
13. Аз ги убивам.
14. То вдига техните дърва за огрев.

△ Езикът лоба е част от езиковото семейство манде. Говори се от около 560 000 души в Либерия и Гвинея.

w = y в аут. β и γ са подобни съответно на b и g, но се произнасят с непрекъснат въздушен поток. ɔ и ɛ се произнасят съответно като o и e, но с по-широко отворена уста. Удвоените гласни се произнасят като дълги.

Лома има два тона: знакът ^ над гласна бележи нисък тон, а високият тон не се отбелязва. Някои знаци, бележещи тонове, са изпуснати в задачата с цел опростяване.

— Влад А. Някшу (консултант: Мария Коношенко)

Задачи

Задача 3 (20 точки). Дадени са глаголни форми на езика таңса, записани с едноименната писменост, заедно с произношенията им (с фонетична азбука) и българските им преводи:

ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒᄒ	jaun ³ ʃaun ²	аз ще опека	ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	(1)	ти изстреля
ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	tət ʃi ²	ние ще убием	ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	(2)	ние ще купим
ᄒᄒ ᄒᄒᄒᄒ	saʔ ʃun ²	вие ще ядете	ᄒᄒ ᄒᄒ	(3)	(4)
ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒ	tʰut ʃuu ¹	изтрий	ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	təp twu ²	(5)
ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒ	ʃaun ³ miʔ	ние не седнахме	ᄒᄒᄒᄒ	su ¹ mu ^t	вие не стиснахме
ᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	dun ¹ tɕʔ	те се появиха	ᄒᄒᄒᄒ	dok tauk	аз се гмурнах
ᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	ru ¹ ti ²	ние ще паднем	ᄒᄒᄒᄒ	kauk tiʔ	ние ухапахме
ᄒᄒ ᄒᄒᄒ	ba ¹ toʔ	ти отлети	ᄒᄒᄒᄒ	ʃaun ¹ twu ^t	(6)
ᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	sau ¹ tɕ ²	те ще кашлят	ᄒᄒᄒᄒ	dun ¹ kwu ¹	(7)
ᄒᄒ ᄒᄒᄒ	ju ¹ kwu ¹	бягайте	(8)	təum ¹ muʔ	ти не сръза
ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒᄒ	ᄒᄒᄒᄒ	аз ще стоя	(9)	gwuʔ tiʔ	ние откраднахме
ᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	ᄒᄒᄒᄒ	гмурни се	(10)	dok twu ²	(11)
ᄒᄒ ᄒᄒᄒᄒ	ᄒᄒᄒᄒ	аз не изядох	(12)	ᄒᄒᄒᄒ	вие ще режете
ᄒᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	ᄒᄒᄒᄒ	те ще продадат	(13)	ᄒᄒᄒᄒ	аз стиснах
ᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ	ᄒᄒᄒᄒ	открадни	(14)	(15)	ухапете

Запълнете пропуските (1–15). Няма нужда да запълвате засенчените полета.

△ Езикът таңса е част от сино-тибетското езиково семейство. Говори се от около 100 000 души в Северен Мианмар и Североизточна Индия.

Писмеността таңса е създадена от Лакхум Мошаң през 1990 г. въз основа на диалекта мошаң. През 2021 г. писмеността се използва от около 100 души.

ᄒ = н в думата гонг. ʃ, t, tʰ и tɕ са съгласни звукове. ə, ɕ и ʊ са гласни звукове. ʔ е т.нар. гърлен взрив (кратката пауза в средата на ʊ-ʔ). Някои срички на таңса имат тонове, които са означени с цифри в горен индекс.

— Ким Мингю, Здравко Иванов

Задачи

Задача 4 (20 точки). Дадени са изрази на езика мако и българските им преводи:

wāpī'dʒek^wa k^widʒalu'dʒe — три тетрадки

bak^wa'bo luwa'bo — един плод гуама

dobulatahi nesti tsobu — два чая Nestea

wāmeduk^wa luwō — трима мъже вождове

bak^wāpa dehāpa — една чиния

wāpu'dok^wa o'do — три кофи

bak^wa'bo iwari'bo — една опашка

dowilatahi itsowi — две канута

bak^wane inene — един език

dūhūtaha iwo tsuhu — два женски ленивеца

bak^wowi towi — едно дърво

dūhūtaha it^hihu — две дъщери

bak^wale ibahale — едно око

do'olatahi iwe'o — две кости

bak^wīpī itsīpī — една дръжка на кофа

didelatahi ōmude — две зърна царевица

do'dolatahi uku tsa'do — две кутии кибрит

bak^wō otidō — един работник

dop^halatahi itsop^ha — две въжета

bak^wuhu luwuhu — една жена вожд

wāpobuk^wa gasolina tsobu

— три (резервоара) бензин

(а) Определете верните съответствия:

1. wāmeduk^wa iwo
2. wāmeduk^wa bolodo tsuhu
3. wāpidek^wa buberide
4. wāpu'bok^wa bale'bo
5. wāpu'dok^wa pālāka'do
6. wāpīpīk^wa mīpī
7. wāpobuk^wa itsobu

- A. три езера
- B. три умивалника
- C. три моста с форма на арка
- D. три мъжки ленивеца
- E. три плантана
- F. три плода патауа
- G. три женски маймуни

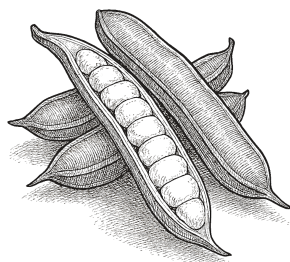
(b) Преведете на мако:

8. една мъжка маймуна	10. две очи	12. три въжета
9. една кофа	11. две опашки	13. една работничка

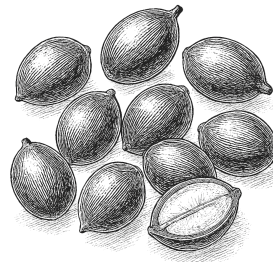
⚠ Езикът мако принадлежи към салибанското езиково семейство. Говорят го около 2 500 души на територията на венецуелския щат Амасонас.

ts, dʒ, ʔb, ʔd, ʔdʒ, p^h, t^h, k^w и ʔ са съгласни звукове. i е гласен звук. Знакът [~] над гласна бележи носовост.

Nestea е марка студен чай. Плантан е вид банан с високо съдържание на нишесте.

плодове гуама

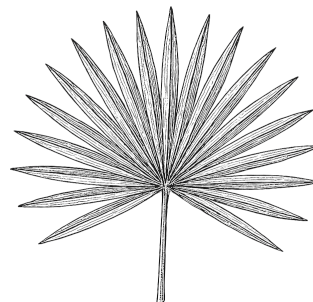
плодове патауа

— Арул Кола

Задачи

Задача 5 (20 точки). Дадени са думи на езика кхаси и българските им преводи в случаен ред:

1. ka blaŋ	A. черен съм
2. ka matyoŋ	B. голямо листо
3. ka niehblaŋ	C. козел за разплод
4. ka sla	D. баща
5. ki dieŋ	E. козя кожа
6. u kpa	F. желязо (напр. прът)
7. u ladienŋtla:y	G. палмово листо
8. u laŋkpa	H. зеница
9. u nar	I. коза
10. yoŋ	J. дървета

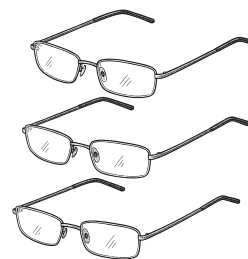

(a) Определете верните съответствия.

* * *

Дадени са още думи на кхаси и българските им преводи, пак в случаен ред:

11. ka yit	K. умирам
12. ki laba:mbriew	L. храня
13. ki yitkhmat	M. стъкло (напр. прозорец)
14. pinba:m	N. (стрък) трева
15. u khla	O. очила (мн. ч.)
16. u laŋyap	P. (стрък) слама
17. u phlaŋ	Q. тигър
18. yap	R. човекоядни тигри

(b) Определете верните съответствия.

(c) Преведете на български:

19. ba:m	20. ka snieh	21. ki khmat	22. u laŋyoŋ

Обърнете внимание, че **u laŋyoŋ** може да се преведе по два начина. Дайте ги и двата.

(d) Преведете на кхаси:

23. стъкло (напр. бутилка)	25. убивам
24. желязо (напр. пластина)	26. тигрица

(e) Като знаете, че **ka lieŋ** на български означава „лодка“, преведете „моряци“ на кхаси.

(!) Не се изискват и няма да бъдат оценявани никакви допълнителни обяснения освен отговорите.

(продължава на следващата страница)

Задачи

△ Езикът кхаси принадлежи към кхаския клон на австроазиатското езиково семейство. Говори се от около 1 млн. души в индийския щат Мегхалая.

kh, ŋ, ph и **y** са съгласни звукове. **i** е гласен звук. Знакът : след гласна бележи дължина.

Козел за *разплод* е специален козел, който се използва за разплод. Човекояден *тигър* е тигър, който убива и яде хора.

— Ян Джеян

Останалата част от тази страница е умишлено оставена празна.

Главен редактор:

- Влад А. Някшу

Редактори:

• Ван Джихун	• Тамила Кращан
• Шинджини Гхош	• Леонардо Пайло
• Здравко Иванов	• Александър Пиперски
• Джеръм Йохъмс	• Казуне Сато
• Ким Мингю (технически редактор)	• Панауат Тиачарон
• Цуйюши Кобаяши	• Ян Джеян
• Арул Кола	

Текст на български:

- Здравко Иванов

Наслука!